

6. Resekostnader vid umgänge

Bakgrund

I vissa situationer kan det finnas en skyldighet för boendeföräldern att bidra till barnets resekostnader vid umgänget. För att det ska finnas en skyldighet ska barnet bo tillsammans med endast den ena förälder. Om barnet bor i stort sett lika mycket hos båda föräldrarna, ett så kallat växelvist boende är frågan inte aktuell.¹

Kunskapsdokumentets innehåll

Kunskapsdokumentet innehåller information om gällande regelverk samt förslag till hur beräkningar av resekostnader kan göras.

Boendeförälderns bidrag

Det primära ansvaret för resorna i samband med umgänget läggs i första hand på den förälder som inte bor tillsammans med barnet. Den förälder som barnet bor med ska dock ta del i kostnaderna efter vad som är skäligt med hänsyn till föräldrarnas ekonomiska förmåga och övriga omständigheter (6 kap. 15 b § första stycket FB). I normalfallet ska samma principer tillämpas som när underhållsbidrag till barnet bestäms enligt 7 kap. FB. En förälder som saknar förmåga att bidra till barnets resor är inte heller skyldig att göra det.²

Föreslagna beräkningsnormer

Hur resekostnader ska beräknas har inte preciserats i föräldrabalken utan detaljfrågorna har överlämnats till parterna och rättstillämpningen. Det innebär att föräldrar fritt kan komma överens om hur de vill fördela resekostnaderna.

I förarbetena till lagstiftningen förordas dock att förälderns del beräknas med en kvotdelningsmetod på samma sätt som när underhållsbidrag till barn beräknas (se kap. 7 kap 3 § FB).³ Omständigheterna i de enskilda fallen är emellertid så varierande att ett ganska stort utrymme måste lämnas åt mer skönsmässiga överväganden vid bedömningen av betalningsförmågan. Även andra omständigheter än de ekonomiska kan beaktas vid skälighetsbedömningen. Anledningen till varför barnet och den särlevande föräldern bor på olika orter bör enligt förarbetena normalt inte vägas in i bedömningen. Om en förälder flyttar långt bort utan någon godtagbar anledning kan det emellertid finnas skäl att ta

---

¹ Prop. 1997/98:7 s. 118

² Prop. 1997/98:7 s. 72

³ Prop. 1997/98:7 s. 71 f.

hänsyn till det vid bedömningen.⁴ Även i andra fall kan omständigheterna vara sådana att det framstår som skäligt att fördela kostnaderna på ett annat sätt än enligt huvudprincipen.

Vilka kostnader beaktas?

För att kostnaderna ska fördelas bör de vara av någon betydelse. Avståndet bör vara relativt stort; ett riktmärke kan vara att avståndet överstiger tio mil. Hänsyn måste också tas till antalet umgängesresor. Även om kostnaden för varje enskild resa är låg kan antalet resor göra att kostnaderna totalt sett blir betydande. I skälighetsbedömningen ingår också att endast nödvändiga kostnader ska beaktas, till exempel val av billigaste färd sätt med allmänna kommunikationer. Av betydelse för valet av kommunikationsmedel är också restiden och den tid som barnet har på sig att umgås med föräldern. Det finns exempelvis situationer då bil kan anses vara det bästa alternativet. Kostnader för hotellvistelse torde kunna beaktas om inga andra boendialternativ står till buds. Bestämmelsen omfattar resor både inom och utom landet.⁵

Avtal om kostnader för resor

Föräldrarna kan själva träffa avtal om fördelningen av resekostnader. Sådana avtal om resekostnader behöver inte godkännas av socialnämnden för att gälla. Nämndens godkännande medför inte heller att en sådan överenskommelse kan verkställas enligt reglerna i utsökningsbalken.⁶

Beslut från domstol

Om föräldrarna inte kan komma överens kan de vända sig till domstol för beslut. Frågan om fördelning av resekostnader prövas normalt i samband med att domstolen behandlar frågan om umgänge och omfattningen av detta. Det finns dock inget som hindrar att resekostnaderna prövas av domstol även om umgänget i övrigt inte är föremål för domstolens prövning. Detta kan bli aktuellt om föräldrarna är ense om umgängets omfattning och önskar ett domstolsavgörande endast om resekostnaderna.⁷ Domstolen har ingen skyldighet att utan yrkande från föräldrarna utreda fördelningen av resekostnader, trots att denna fråga anses utgöra en del av umgägesfrågan.⁸

---

⁴ Prop. 1997/98:7 s. 72 f. och 118

⁵ Prop. 1997/98:7 s. 188

⁶ Prop. 1997/98:7 s. 117

⁷ Prop. 1997/98:7 s. 74 och 119

⁸ Prop. 1997/98:7 s. 117 och 199 f

Förslag på diskussionsfrågor?

När kan det bli aktuellt att initiera frågan om resekostnader?

Vilket ansvar tar du för att se till att föräldrarna diskuterar dessa frågor?

Hur hjälper du föräldrarna att beräkna resekostnader? Vilka kriterier behöver de tänka på?

Hur kan du då bistå i den fortsatta diskussionen om den förälder barnet bor hos inte kan eller vill bidra till resekostnaderna?

Vad kan det få för konsekvenser för barnet att frågan om resekostnader inte blir löst?

Lästips

Lind G., Singer A. och Teleman Ö. *Svensk familjerättspraxis*. Norstedts juridik, Stockholm; 2019.

Singer A. *Barnets bästa*. Norstedts juridik, Stockholm; 2019.

Sjösten M. *Vårdnad, boende och umgänge: samt verkställigheten av sådana avgörande och överenskommelser*. Femte upplagan. Norstedts juridik, Stockholm; 2020.

Vårdnad, boende och umgänge. Handbok – stöd för rättstillämpning och handläggning inom socialtjänstens familjerätt. Socialstyrelsen; 2012.

Referenser

Lagstiftning

Föräldrabalken, FB

Socialtjänstlagen, SoL (2001:453)

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds allmänna råd om socialnämndens ansvar för vissa frågor om vårdnad, boende och umgänge (HSLF-FS 2017:51)

Statens offentliga utredningar och propositioner

Underhållsbidrag och bidragsförskott (SOU 1995:26)

Vårdnad, boende och umgänge (SOU 1995:79)

Vårdnad, boende och umgänge (prop. 1997/98:7)

JO utlåtanden och rättsfall

(RH 2000:16) Fråga om kostnadsfördelning vid s.k. umgängesresor (6 kap. 15 b § föräldrabalken). Även fråga om plats för hämtning och lämnande av barnet vid umgängestillfällena.